

ANNALS OF GASTRONOMY AND TOURISM STUDIES

ISSN: 3023-7823

Journal homepage: www.agats.org

Received: 18.04.2024

Accepted: 03.06.2024

Annals of Gastronomy and Tourism Studies, 2024, 1(2), 1-13

Araştırma Makalesi (Research Article)

GASTRONOMİ VE MUTFAK SANATLARI LİSANS PROGRAMLARINDA GÖREVLİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ ANALİZİ (ANALYSIS OF LECTURER STAFF IN GASTRONOMY AND CULINARY ARTS UNDERGRADUATE PROGRAMS)

Rahman TEMİZKAN¹ (orcid.org/0000-0002-9750-1543)

Belgin BULGAN^{2*} (orcid.org/0009-0000-1978-3736)

Aypar SATI³ (orcid.org/0000-0002-9549-196X)

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Eskişehir, Türkiye

²İzmir Ekonomi Üniversitesi, Uygulamalı Yönetim Bilimleri Yüksekokulu, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İzmir, Türkiye

³İzmir Ekonomi Üniversitesi, Uygulamalı Yönetim Bilimleri Yüksekokulu, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İzmir, Türkiye

Özet

Turizmdeki hızlı gelişmeyle birlikte, yiyecek içecek sektörüne olan talep ve sektörde hizmet verecek nitelikli personelin eğitimi ihtiyacı doğmuş; alanda açılan bölüm ve öğrenim gören öğrenci sayısındaki büyük artış, gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinde görev alacak akademisyen ihtiyacının da artmasına yol açmıştır. Bu çalışmayla, gastronomi ve mutfak sanatları alanında eğitim veren lisans programlarında çalışan öğretim elemanlarına ilişkin güncel bilgilerin ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, Türkiye'deki tüm gastronomi ve mutfak sanatları eğitimi veren lisans programlarında faaliyet gösteren öğretim elemanlarının Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Akademik veri tabanı web sayfasında yer alan bilgilerine erişilmiş ve istatistik yazılım programı kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, alandaki öğretim elemanları büyük bir çeşitlilik gösterirken; turizm ve mühendislik alanları, gastronomi ve mutfak sanatları alanındaki öğretim elemanlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Diğer yandan, gastronomi ve mutfak sanatları alanından lisans, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olup, kendi bölümlerinde akademik hayatına devam eden akademisyen sayısı ise oldukça azdır. Çalışma ayrıca, alandaki kadın akademisyen sayısı daha fazla iken; idari görev üstlenme oranlarının erkeklere göre daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Alandaki erkek akademisyenlerin üçte biri, kadın akademisyenlerin ise yalnızca beşte biri idari bir göreve sahiptir. Çalışma sonunda, elde edilen bulguların ortaya çıkmasında rol oynayan olası etmenler tartışılırken; konuyu ele alacak ileriki çalışmalar için önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Eğitimi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğretim Elemanları

Abstract

With the rapid development in tourism, the demand for the food and beverage sector and the need for training qualified personnel to serve in the sector have emerged. The large increase in the number of departments and students studying in the field has led to an increase in the need for academicians to work in gastronomy and culinary arts departments. The aim of this study is to reveal current information about the academic staff working in undergraduate programs in the field of gastronomy and culinary arts. Within the scope of the study, the information of the lecturers working in all undergraduate programs providing gastronomy and culinary arts education in Turkey on the Council of Higher Education (YÖK) Academic database web page was accessed and subjected to content analysis using SPSS software. The findings of the study demonstrate that, while the academic staff in the field shows a great diversity, tourism and engineering fields constitute a significant portion of the academic staff in the field of gastronomy and culinary arts. On the other hand, the number of academics with a bachelor's, master's or doctorate degree in gastronomy and culinary arts who continue their academic life in their own departments is quite low. The study also reveals that while the number of female academics in the field is higher, the rate of assuming administrative duties is lower than that of men. One third of male academics and only one fifth of female academics in the field have an administrative position. At the end of the study, the possible factors that play a role in the emergence of the findings obtained are discussed, and suggestions are given for future studies that will address the issue.

Keywords: Gastronomy and Culinary Arts, Gastronomi and Culinary Arts Education, Gastronomi and Culinary Arts Teaching Staff

* Sorumlu yazar: bulganbelgin@gmail.com

Giriş

Ülkemizde, özellikle 80’li yıllardan itibaren özel teşvikler yatırım girişimleri sonucu turizm sektörü hızlı bir büyüme süreci içerisine girmiştir (Kanca, 2015). Turizmle birlikte, sektörün temel taşlarından olan yiyecek içecek hizmetleri alanlarına yönelik tüketici talebi artmış; sektörün bu alanlarında hizmet verecek nitelikli işgücü ihtiyacı da buna paralel bir seyir izleyerek önemli ölçüde artış göstermiştir. Oluşan bu nitelikli işgücü ihtiyacını karşılamak üzere, yine 80’li yıllar itibariyle, orta ve yükseköğretim düzeyinde eğitim kurumları kurulmaya başlanmıştır (Yeşiltaş, Öztürk ve Hemmington, 2010). Bu kurumlardan ilki, orta öğretim düzeyinde eğitim vermeye başlayan ve 1985 yılında faaliyete geçen Bolu Mengen Aşçılık Lisesi olmuştur. Yiyecek içecek sektöründe istihdam edilmek üzere aşçı yetiştirmeyi amaçlayan ve 36 öğrenciyle öğretime başlayan kurum, 1992 yılında ilk mezunlarını vermiş; hâlihazırda 450 öğrenciye eğitim vermeye devam etmektedir (Aşçılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2024).

Yükseköğretim düzeyinde aşçılık eğitimi ilk kez, 1997 yılında yine Bolu Mengen’de kurulan, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi’ne bağlı Mengen Meslek Yüksekokulu Aşçılık önlisans programında verilmeye başlanmıştır. Yalnızca aşçılık programına sahip olan 170 öğrenci kapasiteli meslek yüksekokulu, kurulduğundan bu yana alanda istihdam edilmek üzere yüzlerce mezun vermiştir (Mengen Meslek Yüksekokulu, 2024). 2000’li yılların başında Afyon Kocatepe, Anadolu ve Gaziantep Üniversitesi’nde açılan bölümler, önlisans düzeyinde ülkemizde faaliyet göstermeye başlayan öncül bölümler arasında yer almıştır (Sevim ve Görkem, 2016). Alanda ilk lisans programı 2004 yılında Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü adıyla kurulmuş; bunu 2008 yılında kurulan İzmir Ekonomi Üniversitesi Mutfak Sanatları ve Yönetimi, 2009 yılında kurulan Okan Üniversitesi ve 2010 yılında kurulan Gazi Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümleri izlemiştir (Şat vd., 2023).

Yiyecek içecek alanına yönelik yükseköğretim düzeyi lisans programları arasında Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği de yer almaktadır. Ancak, bu programın var olduğu çoğu üniversite yıllar içerisinde isim değişikliğine giderek Gastronomi ve Mutfak Sanatları ismini almıştır. Program günümüzde Aydın Adnan Menderes ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversiteleri’nde faaliyet göstermektedir (Yükseköğretim Program Atlası, 2024). Orta ve yükseköğretim kurumları açılmaya başlanmasına karşın, bu kurumların inşa edilmesi, eğitim verecek öğretmenlerin yetişmesi, mezunların işgücüne katkı sunacak duruma gelmelerinin belli bir zaman alması gibi nedenlerle, hızla büyüyen sektörün hızına yetişmek ve nitelikli işgücünü arzını hızlandırmak üzere sertifika programları ve kurslar açılmış; kısa süreli eğitimlerle sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücü sağlanmaya çalışılmıştır. Günümüzde sertifika programlarına da yoğun bir talep olmakla birlikte, farklı bir alanda yükseköğrenim görmüş olup yiyecek içecek alanında çalışmak isteyen kimseler de bu programlar vasıtasıyla kısa süreli eğitim alıp mesleğe atılabilmektedir (Temizkan vd., 2014; Erbaş vd., 2016; Temizkan ve Behremen, 2017).

Kavramsal Çerçeve

Ülkemizdeki ilk Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü 2004 yılında kurulmuş olmasına karşın; bu bölümlerin sayısı ancak 2010’lu yılların ikinci yarısı itibariyle artış göstermiştir. Bunda, sektördeki artan iş gücü talebinin yanı sıra, alanın televizyon kanallarında yer alan yemek programları ve sosyal medya vasıtasıyla popülerleşmesi gibi faktörlerin önemli rol oynadığı öne sürülebilir (Temizkan ve Behremen, 2017; Şat vd., 2023). Yükseköğretim program atlasına göre (2024) 2023-2024 eğitim-öğretim yılı itibariyle, 69 fakülte ve 23 yüksekokul bünyesinde yer alan 87 devlet ve vakıf üniversitesinde toplam 92 Gastronomi ve Mutfak Sanatları lisans programı aktif olarak faaliyetlerini sürdürmektedir.

Alanda açılan bölüm ve öğrenim gören öğrenci sayısındaki son yıllarda gelişen büyük artış, bölümlerde görev alacak akademisyen ihtiyacının da artmasına yol açmıştır. Ancak, henüz yeni bir alan olan ve lisansüstü eğitimin henüz son 10 yılda verilmeye başlandığı lisansüstü program mezunlarının sayısı, bu yüksek talebi henüz karşılayamamakta; ilişkili diğer alanlarda yükseköğrenim gören akademisyenler gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinde istihdam edilmek durumunda

kalınmaktadır. Bu durum, niceliksel olarak yükseliş gösteren gastronomi ve mutfak sanatları alanı yükseköğrenimini niteliksel olarak olumsuz etkilerken; alanın, esas alanı gastronomi ve mutfak sanatları olmayan akademisyenlerin ders verdiği bir alana dönüşmesine yol açmaktadır.

İlgili alanyazın incelendiğinde, konunun turizm alanı yoğunlukta olmak üzere (Tuna vd., 2024; Kılıç ve Genç, 2023; Can ve Ceylan, 2022; Ceylan ve Padır, 2022; Baytok vd., 2019; Temizkan ve Behremen, 2017), sağlık (Koçak, vd., 2017), işletme (Demirtaş, 2022) ve uluslararası ilişkiler (Özdemirkıran ve Öner, 2017) gibi farklı eğitim alanları kapsamında ve genellikle yöneticiler özelinde, devlet üniversiteleri kapsamında veya cinsiyet temelli gibi belirli kısıtlar çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Gastronomi ve mutfak sanatları alanı öğretim elemanlarının analizine yer verdikleri çalışmalarında Bişiren ve Genç (2023) ise, konuyu gastronomi ve mutfak sanatları bölümleri ve bünyesinde bulunduğu birimlerin yöneticileri bağlamında ele alırken; söz konusu çalışma, alanda görevli öğretim elemanlarının bütüncül bir analizine yer vermemektedir. Bu çalışmayla, Türkiye’de gastronomi ve mutfak sanatları alanında eğitim veren lisans programlarında çalışan öğretim elemanlarının profiline ilişkin güncel bilgilerin ortaya koyularak başta Yükseköğretim Kurulu (YÖK) olmak üzere tüm yükseköğrenim paydaşlarına yol gösterici veriler sunulması ve ilgili alanyazında konuya ilişkin var olan eksikliğin giderilerek, alana katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışma kapsamında, Türkiye’deki tüm gastronomi ve mutfak sanatları eğitimi veren lisans programlarında faaliyet gösteren öğretim elemanlarının bilgilerine, Türkiye’de yer alan tüm üniversite ve öğretim elemanlarının verilerine ulaşılabilen en geniş kapsamlı erişime açık veri kaynağı olan YÖK Akademik veri tabanı üzerinden 18-25 Nisan 2024 tarihleri arasında erişilmiştir. Öğretim elemanlarının YÖK Akademik veri tabanında yer alan özgeçmişlerindeki cinsiyet, ünvan, görev yaptıkları kurum, idari görevleri ve eğitim durumları Microsoft Excel programı kullanılarak dökümanite edilmiş ve sosyal bilimlerde alanında nicel verilerin istatistiksel analizinde yaygın olarak kullanılan SPSS yazılımına aktarılan verilerin frekans analizleri gerçekleştirilmiştir. (Gürbüz ve Şahin, 2014). Erişilen bulgular kategorilere ayrılarak tablolaştırılmış ve içerik analizi tekniği yoluyla değerlendirmelerine yer verilmiştir. (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Bulgular

Gastronomi ve Mutfak Sanatları alanında görevli öğretim elemanlarına ait cinsiyet dağılımları, en çok hangi üniversitelerde istihdam edildikleri, fakülte ve yüksekokul bazında görev yerleri, ünvanlarına, idari görevlerine ve lisans, yüksek lisans ve doktora mezuniyet alanlarına göre dağılımları Tablo 1’de detaylandırılmaktadır. Buna göre, Türkiye’deki gastronomi ve mutfak sanatları lisans programlarında görev alan 631 öğretim elemanı bulunurken; cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde, kadın öğretim elemanı oranının (%55,2) erkeklerin (%44,8) üzerinde olduğu görülebilmektedir.

Tablo 1. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Lisans Programlarında Görevli Öğretim Elemanlarının Genel Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	348	55,2
Erkek	283	44,8
Görev Yapılan Üniversite	n	%
İstanbul Gelişim Üniversitesi	21	3,3
Akdeniz Üniversitesi	13	2,1
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	13	2,1
Balıkesir Üniversitesi	13	2,1
Başkent Üniversitesi	13	2,1
Mardin Artuklu Üniversitesi	12	1,9
Alanya Üniversitesi	11	1,7
Anadolu Üniversitesi	11	1,7

Kırklareli Üniversitesi	11	1,7
Mersin Üniversitesi	11	1,7
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	11	1,7
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	10	1,6
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	10	1,6
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	10	1,6
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	10	1,6
Selçuk Üniversitesi	10	1,6
Diğer	441	69,9
Üniversitedeki Görev Yeri	n	%
Turizm Fakültesi	306	48,6
Güzel Sanatlar Fakültesi	163	26,0
Uygulamalı Bilimler Fakültesi	61	9,6
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	60	9,5
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu	41	6,5
Ünvan	n	%
Profesör	73	11,6
Doçent	121	19,2
Doktor Öğretim Üyesi	206	32,6
Öğretim Görevlisi	103	16,3
Araştırma Görevlisi	128	20,3
İdari Görev	n	%
Rektör Yardımcısı	3	0,5
Dekan/Müdür	17	2,7
Dekan/Müdür Yardımcısı	65	10,3
Bölüm Başkanı	65	10,3
Bölüm Başkan Yardımcısı	22	3,5
İdari Görevli Toplamı	172	27,3
Toplam	631	100

Alandaki lisans programlarında görev yapan öğretim elemanlarının en çok sayıda istihdam edildiği kurum 21 öğretim elemanı ile İstanbul Gelişim Üniversitesi olurken, onu 13'er öğretim elemanı ile Akdeniz, Ankara Hacı Bayram Veli, Balıkesir ve Başkent Üniversiteleri izlemektedir. Toplam 87 üniversitenin yer aldığı gastronomi ve mutfak sanatları lisans programları içerisinde, 10 ve üzeri sayıda öğretim elemanına sahip olan üniversiteler, alandaki tüm akademisyenlerin %30'unu istihdam etmektedir. 10'un altında akademisyene sahip üniversiteler ise, diğer başlığı altında listelenmiş olup; alandaki akademisyenlerin %70'i, bu kurumlarda faaliyetlerini sürdürmektedir. Üniversitelerdeki görev yerlerine göre dağılımları, gastronomi ve mutfak sanatları öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun (%84,2; 530) fakültelerde çalıştığını ortaya koymaktadır. Gastronomi ve mutfak sanatları öğretim elemanlarının yarıya yakını (%48,6; 306) üniversitelerin Turizm Fakülteleri'nde istihdam edilirken; %26'sı Güzel Sanatlar, %10'u ise Uygulamalı Bilimler Fakülteleri kadrolarında yer almaktadır. Yüksekokullar bünyesinde çalışan gastronomi ve mutfak sanatları öğretim elemanı oranı ise %16'dır. Gastronomi ve mutfak sanatları öğretim elemanları, akademik ünvanları çerçevesinde değerlendirildiklerinde, yaklaşık üçte bir oran ile (%32,6; 206) en büyük payın doktor öğretim üyelerine olduğu görülmektedir. Araştırma görevlileri (%20,8; 128) ve doçentler (%19,2; 121) %20'ye yakın bir payla ikinci sıraya sahipken; öğretim görevlileri %16,3 ile üçüncü sırada gelmektedir. Profesörler ise %11,6'lık pay (73) ile en az sayıdaki öğretim elemanları olarak sıralanmaktadırlar. Çalışma bulguları, alan akademisyenlerinin %27,3'ü aynı zamanda bir idari görevi de yerine getirdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmada idari görevler; rektör, rektör yardımcısı, dekan/müdür, dekan/müdür yardımcısı, bölüm başkanı ve bölüm başkan yardımcısı kapsamında ele alınmıştır. Bölüm başkanları ve dekan/müdür yardımcısı %10'ar; bölüm başkan yardımcısı ve dekan/müdürler ise yaklaşık %3'lük bir paya sahipken; alan akademisyenlerinin yalnızca üçü rektör yardımcılığı görevini yürütmektedir.

Tablo 2. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Mezuniyet Alanları

Gastronomi ve Mutfak Sanatları alanında görevli akademisyenlerin lisans, yüksek lisans ve doktora mezuniyet alanlarına ilişkin bilgiler Tablo 2’de detaylandırılmaktadır. Lisans, yüksek lisans ve doktora programları altında çok sayıda farklı, fakat nitelik açısından benzer bölümler yer almaktadır. Bu sebeple programlar, ilgili oldukları alanla ilişkilendirilerek, ana kategori isimleri altında

Lisans Mezuniyet Alanı	n	%
Turizm	169	27,2
Mühendislik	132	21,0
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	112	17,7
Eğitim	59	9,7
Sağlık	36	5,8
İktisadi ve İdari Bilimler	30	5,0
Ziraat	14	2,4
Temel Bilimler	13	2,2
Sosyal Bilimler	9	1,7
Lisans Mezuniyet Bilgisine Ulaşamayan	48	8,1
Yüksek Lisans Mezuniyet Alanı	n	%
Turizm	154	24,6
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	140	22,2
Mühendislik	120	19,0
İktisadi ve İdari Bilimler	54	5,8
Eğitim	31	5,0
Sağlık	24	3,8
Gıda Teknolojileri	15	2,5
Sosyal Bilimler	13	2,5
Temel Bilimler	7	1,4
Ziraat	4	0,8
Yüksek Lisans Eğitimi/Mezuniyeti Bulunmayan	16	2,5
Yüksek Lisans Eğitim/Mezuniyet Bilgisine Ulaşamayan	53	5,8
Doktora Mezuniyet Alanı	n	%
Turizm	167	26,5
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	126	20,0
Mühendislik	114	18,2
İktisadi ve İdari Bilimler	34	5,5
Sağlık	29	5,0
Eğitim	21	3,5
Gıda Teknolojileri	18	3,2
Temel Bilimler	14	2,5
Sosyal Bilimler	13	2,3
Ziraat	4	0,8
Doktora Eğitimi/Mezuniyeti Bulunmayan	54	8,6
Doktora Eğitim/Mezuniyet Bilgisine Ulaşamayan	37	5,9
Toplam	631	100

birleştirilmiştir. Örneğin, Turizm İşletmeciliği, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Otel ve Restoran Yönetimi gibi programlar “Turizm”; Gıda Mühendisliği, Kimya Mühendisliği, Biyomühendislik gibi alanlar ise Mühendislik kategorisi altında listelenmiştir. Alanda görevli akademisyenlerin lisans mezuniyet alanları incelendiğinde, turizm alanı mezunlarının 169 kişi ve %27,2’lik oran ile ilk; mühendislik mezunlarının ise 132 kişi ve %21’lik oran ile ikinci sırada geldiği görülmektedir. Turizm ve mühendislik lisans mezunlarının toplamı, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin yarıya yakını (%48,2; 301) temsil etmektedir. Gastronomi ve mutfak sanatları lisans diplomasına sahip akademisyenler ise, 112 kişi ve %17,7’lik oranla üçüncü sırada yer almaktadır. Eğitim, sağlık, iktisadi ve idari bilimler, ziraat, temel bilimler ve sosyal bilimler alanları, alan akademisyenlerinin diğer lisans mezuniyetlerini oluştururken; toplamı 161, oranları bütünün %26,8’ini temsil etmektedir. Akademisyenlerin %8,1’inin ise lisans mezuniyet bilgisine ulaşamamıştır.

Alan akademisyenlerinin yüksek lisans mezuniyet alanlarına ilişkin bilgiler, turizm alanı mezunlarının 154 kişi ve %24,6 oran ile ilk sırada gelirken; gastronomi ve mutfak sanatları

mezunlarının 140 kişi ve %22,2 oran ile ikinci sırada yer aldığını ortaya koymaktadır. Mühendislik alanı yüksek lisans mezunları ise, lisans mezuniyet alanlarının aksine, 120 kişi ve %19 oran ile üçüncü sırada bulunmaktadır. Turizm, gastronomi ve mutfak sanatları ve mühendislik alanı yüksek lisans mezunları toplamı, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin üçte ikisine (%65,8; 414) karşılık gelmektedir. Bu üç alanın ardından gelen yüksek lisans mezuniyet alanlarında nicel olarak önemli bir kopuş görülürken; mezuniyet oranları %5,8 ve altına düşmektedir. Sırasıyla, iktisadi ve idari bilimler, eğitim, sağlık, gıda teknolojileri, sosyal bilimler, temel bilimler ve ziraat alanı yüksek lisans programları, gastronomi ve mutfak sanatları alanında oldukça az sayıda akademisyenle temsil edilmektedir. Alan akademisyenlerinin %2,5'inin yüksek lisans eğitimi/mezuniyeti bulunmazken; %5,8'inin ise yüksek lisans mezuniyet bilgisine erişilememiştir.

Doktora mezuniyet alanları değerlendirildiğinde, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenleri arasında ilk sırayı, lisans ve yüksek lisans mezuniyet alanı istatistiklerine benzer şekilde, turizm alanı doktora mezunlarının (%26,5; 167) aldığı görülmektedir. Yine yüksek lisans alanı istatistiklerine benzer olarak, gastronomi ve mutfak sanatları doktora mezunları %20'lik oran ile ikinci sırada yer alırken; mühendislik alanı doktora mezunları %18,2'lik oran ile üçüncü sırada bulunmaktadır. Bu üç alan doktora mezunları toplamı, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin yaklaşık üçte ikilik (%64,7; 407) bir oranını oluşturmaktadır. Bu üç alanın ardından gelen doktora mezuniyet alanlarında nicel olarak dikkate değer bir düşüş gözlenirken; mezuniyet oranları %5,5 ve altına düşmektedir. Sırasıyla, iktisadi ve idari bilimler, sağlık, eğitim, gıda teknolojileri, temel bilimler, sosyal bilimler ve ziraat alanı doktora programları, gastronomi ve mutfak sanatları alanında en az sayıda akademisyenle temsil edilmektedir. Alan akademisyenlerinin %8,6'sının doktora eğitimi/mezuniyeti bulunmazken; %5,9'unun ise doktora mezuniyet bilgisine erişilememiştir.

Tablo 3. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Cinsiyetlerine Göre Ünvan Dağılımları

Cinsiyet	Ünvan	N	%
Erkek	Prof. Dr.	46	7,3
	Doç. Dr.	71	11,3
	Dr. Öğr. Üyesi	66	10,5
	Öğr. Gör.	49	7,8
	Arş. Gör.	77	8,1
Kadın	Prof. Dr.	27	4,3
	Doç. Dr.	50	7,9
	Dr. Öğr. Üyesi	140	22,5
	Öğr. Gör.	54	8,6
	Arş. Gör.	51	8,1

Alanda görev yapan akademisyenlerin cinsiyetlerine göre ünvan dağılımlarına, Tablo 3'te yer alan veriler üzerinden ulaşılabilmektedir. Alandaki en çok sayıda akademisyen, kadınların %22,5 oranla temsil edildiği doktor öğretim üyesi iken; erkekler içerisinde en çok sayıda akademisyen araştırma görevlisi ünvanına (77; %8,1) sahiptir. Doktor öğretim üyelerinin ardından, alandaki kadın akademisyenler sayılarına göre, öğretim görevlisi (54; %8,6), araştırma görevlisi (51; %8,1), doçent (50; %7,9) ve profesör (27; %4,3) olarak sıralanmaktadır. Erkek akademisyenler ise, kendi içlerinde ilk sırada gelen araştırma görevlilerinin ardından, sayılarına göre sırasıyla doçent (71; %11,3), doktor öğretim üyesi (66; %10,5), öğretim görevlisi (49; %7,8) ve profesör (46; %7,3) olarak şekillenmektedir. Bu durum, alandaki erkek akademisyenlerin oranları kendi içinde benzer bir dağılım izlerken; kadın akademisyenlerin dağılımında farklılık gözlemlendiği ve özellikle kadın doktor öğretim üyesi sayısının, alandaki tüm akademisyenlerin yaklaşık dörtte birini (%22,5) oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Bu orana erkek doktor öğretim üyeleri de eklendiğinde, gastronomi ve mutfak sanatları alanda istihdam edilen akademisyenlerin yaklaşık üçte birini (%32,5; 206) temsil ettikleri görülmektedir.

Tablo 4. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Cinsiyetlerine Göre İdari Görev Dağılımları

Cinsiyet	İdari Görev	n	%
Erkek	Rektör Yardımcısı	3	0,5
	Dekan/Müdür	13	2,1
	Dekan/Müdür Yardımcısı	37	5,9
	Bölüm Başkanı	37	5,9
	Bölüm Başkan Yardımcısı	9	1,4
	İdari Görevi Bulunmayan	184	29,2
Kadın	Rektör Yardımcısı	-	-
	Dekan/Müdür	4	0,6
	Dekan/Müdür Yardımcısı	28	4,5
	Bölüm Başkanı	28	4,5
	Bölüm Başkan Yardımcısı	13	2,1
	İdari Görevi Bulunmayan	275	43,6

Gastronomi ve mutfak sanatları alanında görev yapan akademisyenlerin cinsiyetlerine göre idari görev dağılımlarına, Tablo 4'ten ulaşılabilmektedir. Elde edilen veriler, toplamı 283 olan erkek akademisyenlerin yaklaşık üçte birinin (99; %34,9) idari bir görevi olup; üçte ikisinin (184; %65,1) idari görevi olmadığını ortaya koymaktadır. Kadın akademisyenlerin toplam idari görevlilik oranı, toplam sayıları erkek akademisyenlerden daha fazla sayıda olmalarına karşın, erkeklerin idari görevlilik oranına kıyasla daha düşüktür. Toplamı 348 olan kadın akademisyenlerin %21'i idari bir görevi yerine getirirken; %79'unun herhangi bir idari görevi bulunmamaktadır. Diğer bir deyişle, her beş kadın akademisyenden yalnızca biri, aynı zamanda idari bir görevi yürütmektedir. Erkek akademisyenler tarafından en yüksek sayıda yürütülen idari görevler, her biri aynı sayı ve orana sahip dekan/müdür yardımcılığı ve bölüm başkanlığıdır. Erkek akademisyenlerin %13,1'ine tekabül eden toplam 74 akademisyen bu görevleri yürütürken; ilk iki sırada yer alan bu idari görevleri sırasıyla dekan/müdür (13; %4,6), bölüm başkan yardımcısı (9; %3,2) ve rektör yardımcısı (3; %1,1) görevleri takip etmektedir. Erkek akademisyenlere benzer şekilde, alandaki kadın akademisyenler içerisinde de en yüksek sayıda yürütülen idari görevler, yine her biri aynı sayı ve orana sahip dekan/müdür yardımcılığı ve bölüm başkanlığıdır. Kadın akademisyenlerin %10,4'üne denk gelen toplam 56 akademisyen bu iki görevi yürütürken; bu idari görevleri sırasıyla bölüm başkan yardımcısı (13; %3,7) ve dekan/müdür (4; %1,2) pozisyonları izlemektedir.

Tablo 5. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Ünvanlarına Göre İdari Görev Dağılımları

Ünvan	İdari Görev	N	%
Prof. Dr.	Rektör Yardımcısı	3	0,5
	Dekan/Müdür	9	1,5
	Dekan/Müdür Yardımcısı	6	1,0
	Bölüm Başkanı	20	3,2
	İdari Görevi Bulunmayan	35	5,5
Doç. Dr.	Rektör Yardımcısı	-	-
	Dekan/Müdür	5	0,8
	Dekan/Müdür Yardımcısı	26	4,1
	Bölüm Başkanı	25	4,0
	Bölüm Başkan Yardımcısı	9	1,4
Dr. Öğr. Üyesi	İdari Görevi Bulunmayan	56	8,9
	Rektör Yardımcısı	-	-
	Dekan/Müdür	3	0,5
	Dekan/Müdür Yardımcısı	28	4,4
	Bölüm Başkanı	19	3,0
Öğr. Gör.	Bölüm Başkan Yardımcısı	11	4,7
	İdari Görevi Bulunmayan	145	23,0
	Rektör Yardımcısı	-	-
	Dekan/Müdür	-	-

	Dekan/Müdür Yardımcısı	5	0,8
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	Bölüm Başkan Yardımcısı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	95	15,0
Arş. Gör.	Rektör Yardımcısı	-	-
	Dekan/Müdür	-	-
	Dekan/Müdür Yardımcısı	-	-
	Bölüm Başkanı	-	-
	Bölüm Başkan Yardımcısı	-	-
	İdari Görevi Bulunmayan	128	20,3

Çalışma kapsamında, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin ünvanlarına göre idari görev dağılımları da ele alınmıştır. Profesör ünvanına sahip alanda görev yapan toplam 73 akademisyenin 38'i (%52,1) idari bir görev yürütürken, 35'inin (%47,9) herhangi bir idari görevi bulunmamaktadır. Profesörlerce en yüksek sayıda yürütülen idari görev 20 kişi (%27,4) ile bölüm başkanlığı iken; dokuz kişi (%12,3) dekan/müdür; 6 kişi dekan/müdür yardımcısı (%8,2) görevini üstlenmektedir. Bölüm başkan yardımcılığı görevi yürüten herhangi bir profesör ise bulunmamaktadır. Alanda görev yapan toplam 121 doçentin yarısından fazlası (65; %53,7) idari bir görevi de yerine getirmektedir. Doçentlerce en çok yürütülen görev dekan/müdür yardımcılığıdır (26; %21,5). Bunu, çok yakın bir orana sahip (25; %20,7) bölüm başkanlığı izlerken; doçentlerin dokuzu (%7,4) bölüm başkan yardımcısı, beşi ise (%4,1) dekan/müdür görevlerini yerine getirmektedir. Alanda görev yapan doktor öğretim üyelerinin büyük çoğunluğunun (145; %70,6) idari bir görevi bulunmamaktadır. İdari görevi bulunanlar içerisinde en yüksek paydayı, 28 kişi (%29,6) ile dekan/müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Bunu sırasıyla, 19 bölüm başkanı (%9,2), 11 bölüm başkan yardımcısı (%5,3) ve üç dekan/müdür (%1,5) takip etmektedir. Toplam öğretim görevlileri sayısı 103 iken, öğretim görevlilerinin %7,8'ine tekabül eden yalnızca sekizinin idari bir görevi bulunmaktadır. Bunların beşi dekan/müdür yardımcısı (%4,9), ikisi bölüm başkan yardımcısı (%1,9) ve biri bölüm başkanıdır (%1). Sayıları toplamı 128 olan ve alan akademisyenlerinin beşte birine tekabül eden araştırma görevlilerinin ise ünvanları gereği üzerlerine tanımlı herhangi bir idari görevleri bulunmamaktadır.

Tablo 6. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Lisans Mezuniyet Alanlarına Göre İdari Görev Dağılımları

Lisans Mezuniyet Alanı	İdari Görev	n	%
Turizm	Rektör Yardımcısı	1	0,2
	Dekan/Müdür	9	1,4
	Dekan/Müdür Yardımcısı	33	5,2
	Bölüm Başkanı	32	5,1
	Bölüm Başkan Yardımcısı	9	1,4
	İdari Görevi Bulunmayan	125	19,8
Mühendislik	Dekan/Müdür	3	0,5
	Dekan/Müdür Yardımcısı	17	2,7
	Bölüm Başkanı	15	2,4
	Bölüm Başkan Yardımcısı	8	1,3
	İdari Görevi Bulunmayan	90	14,3
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	Dekan/Müdür Yardımcısı	3	0,5
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
Eğitim	İdari Görevi Bulunmayan	116	18,4
	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	3	0,5
	Bölüm Başkanı	5	0,8
	Bölüm Başkan Yardımcısı	2	0,3
Sağlık	İdari Görevi Bulunmayan	17	2,7
	Rektör Yardımcısı	2	0,3
	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3

	Bölüm Başkanı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	28	4,4
İktisadi ve İdari Bilimler	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	7	1,1
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	21	3,3
Ziraat	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	10	1,6
Temel Bilimler	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	10	1,6
Sosyal Bilimler	Bölüm Başkanı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	7	1,1
Gıda Teknolojileri	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	6	1,0
Mezuniyet Alanı Bilgisine Ulaşılamayan	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	35	5,5

Alanda görev yapmakta olan akademisyenlerin lisans, yüksek lisans ve doktora mezuniyet alanlarına göre idari görev dağılımları değişiklik göstermekte olup; lisans mezuniyet alanına göre idari görev dağılımlarına Tablo 6’da yer verilmektedir. Tablo incelendiğinde, turizmin, gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinde görev yapan akademisyenlerin lisans eğitimlerini tamamladıkları alanların başında geldiği görülmektedir. Bu durum, idari görev dağılımlarına da yansırken; alanda görev yapan turizm lisans diplomasına sahip akademisyenlerin %40,2’si (84), gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinde idari görev üstlenmektedir. Bu idari görevlerin dağılımlarına bakıldığında, turizm lisans mezunu akademisyenlerin en çok dekan/müdür yardımcısı (33; %15,8) ve bölüm başkanı (32; %15,3) görevleri bulunduğu; bunu daha az sayıdaki dekan/müdür ve bölüm başkan yardımcılığının (9; %4,3) izlediği görülmektedir. İdari görev sayıları bakımından, turizm lisans mezunu akademisyenleri mühendislik alanı mezunları izlemektedir. Alanda görev yapan toplam 133 mühendislik lisans mezununun üçte ikisi (43; %32,3) bağlı oldukları bölüm, fakülte veya yüksekokulda idari bir görevi de yürütmektedir. Mühendislik lisans mezunu akademisyenleri alanda en çok dekan/müdür yardımcısı (17; %12,8) ve bölüm başkanı (15; %11,28) olarak görev almaktadır. Turizm ve mühendislik alanlarını idari göreve sahip olma durumu bakımından sırasıyla; eğitim, iktisadi ve idari bilimler, sağlık gibi alanlardan mezun akademisyenler takip etmektedir. Gastronomi ve mutfak sanatları lisans diplomasına sahip toplam 121 akademisyen içerisinde, kendi alanında idari bir görevi üstlenen akademisyen sayısı, üçü dekan/müdür yardımcısı, biri bölüm başkanı ve biri bölüm başkan yardımcısı olmak üzere toplam beş (%4,1) ile sınırlıdır.

Tablo 7. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Yüksek Lisans Mezuniyet Alanlarına Göre İdari Görev Dağılımları

Yüksek Lisans Mezuniyet Alanı	İdari Görev	n	%
Turizm	Rektör Yardımcısı	1	0,2
	Dekan/Müdür	9	1,5
	Dekan/Müdür Yardımcısı	26	4,1
	Bölüm Başkanı	28	4,4
	Bölüm Başkan Yardımcısı	10	1,1
	İdari Görevi Bulunmayan	102	16,2
Mühendislik	Dekan/Müdür	3	0,5
	Dekan/Müdür Yardımcısı	15	2,4
	Bölüm Başkanı	11	1,7
	Bölüm Başkan Yardımcısı	9	1,4
	İdari Görevi Bulunmayan	82	13,0

Gastronomi ve Mutfak Sanatları	Dekan/Müdür Yardımcısı	4	0,7
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	134	21,2
Eğitim	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	3	0,5
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	5	0,8
Sağlık	Dekan/Müdür Yardımcısı	3	0,5
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	21	3,3
İktisadi ve İdari Bilimler	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	8	1,3
	Bölüm Başkanı	11	1,7
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	32	5,1
Ziraat	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	5	0,8
Temel Bilimler	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	3	0,5
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	7	1,1
Sosyal Bilimler	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	12	1,9
Gıda Teknolojileri	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	6	1,0
Mezuniyet Alanı Bilgisine Ulaşılamayan	Rektör Yardımcısı	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	3	0,5
	İdari Görevi Bulunmayan	41	6,5

Gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin yüksek lisans mezuniyet alanlarına göre idari görev dağılımlarına Tablo 7’den ulaşılabilmekte olup; lisans mezuniyet alanlarına göre oluşana benzer bir dağılım söz konusudur. Alanda görev yapıp aynı zamanda bir idari görevi de üstlenen akademisyenler içerisinde 74’ü turizm, 38’i ise mühendislik yüksek lisansına sahiptir. Alanda turizm yüksek lisansına sahip toplam 184 akademisyen bulunmakta olup; idari görevlilik oranları %40,2’dir. Diğer yandan, mühendislik yüksek lisansı bulunan toplam 120 akademisyenin üçte biri (%31,2) idari bir görevi de yürütmektedir. İktisadi ve idari bilimler alanı yüksek lisans mezunları, 22 akademisyen ile üçüncü sırada yer alırken; gastronomi ve mutfak sanatları yüksek lisans mezunu akademisyenlerden yalnızca altısı idari göreve sahiptir.

Tablo 8. Gastronomi ve Mutfak Sanatları Alanında Görevli Akademisyenlerin Doktora Mezuniyet Alanlarına Göre İdari Görev Dağılımları

Doktora Mezuniyet Alanı	İdari Görev	n	%
Turizm	Rektör Yardımcısı	1	0,2
	Dekan/Müdür	9	1,4
	Dekan/Müdür Yardımcısı	29	4,6
	Bölüm Başkanı	29	4,6
	Bölüm Başkan Yardımcısı	8	1,3
	İdari Görevi Bulunmayan	101	16,0
Mühendislik	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	15	2,4
	Bölüm Başkanı	12	1,9
	Bölüm Başkan Yardımcısı	9	1,4
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	İdari Görevi Bulunmayan	76	12,0
	Dekan/Müdür Yardımcısı	6	1,0

	Bölüm Başkanı	3	0,5
	Bölüm Başkan Yardımcısı	3	0,5
	İdari Görevi Bulunmayan	114	18,1
Eğitim	Bölüm Başkanı	2	0,3
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	8	1,3
Sağlık	Rektör Yardımcısı	1	0,2
	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	3	0,5
	Bölüm Başkanı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	22	3,5
İktisadi ve İdari Bilimler	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	5	0,8
	Bölüm Başkanı	7	1,1
	Bölüm Başkan Yardımcısı	1	0,2
Ziraat	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	1	0,2
	İdari Görevi Bulunmayan	4	0,6
Temel Bilimler	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3
	Bölüm Başkanı	3	0,5
	İdari Görevi Bulunmayan	9	1,4
Sosyal Bilimler	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	10	1,6
Gıda Teknolojileri	Rektör Yardımcısı	1	0,2
	Dekan/Müdür	2	0,3
	Dekan/Müdür Yardımcısı	1	0,2
	Bölüm Başkanı	4	0,6
	İdari Görevi Bulunmayan	8	1,3
Mezuniyet Alanı Bilgisine Ulaşılamayan	Dekan/Müdür	1	0,2
	Dekan/Müdür Yardımcısı	2	0,3
	İdari Görevi Bulunmayan	34	5,4

Son olarak Tablo 8, gastronomi ve mutfak sanatları alanında görevli akademisyenlerin yüksek lisans mezuniyet alanlarına göre idari görev dağılımlarına ilişkin verileri, oransal ve yüzdesel olarak listelemektedir. Buna göre, alanda görev yapıp aynı zamanda bir idari görevi de üstlenen akademisyenlerin 76'sı turizm, 38'i ise mühendislik alanında doktora derecesine sahiptir. Alanda, turizm alanında doktora derecesine sahip akademisyen sayısı 177, idari görevlilik oranları %43'tür. Mühendislik alanında doktora derecesine sahip toplam 114 akademisyenin ise üçte birinin (%33,3) idari bir görevi bulunmaktadır. Bu iki alanı, 15 akademisyen iktisadi ve idari bilimler alanı doktora mezunları izlerken; kendi alanlarındaki bir bölüm, yüksekokul veya fakültede idari görev alan gastronomi ve mutfak sanatları doktora derecesine sahip 12 akademisyen bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Ülkemizde, özellikle son 10 yıllık süreçte, turizmle birlikte yiyecek içecek sektörüne yönelik oluşan ihtiyaca binaen, sektörde çalışacak nitelikli personel istihdamını sağlamak üzere açılan yükseköğretim programlarının sayısında önemli artış gözlenmiştir. Ancak, alanın henüz yeni olması, lisansüstü programların da yine son 10 yıllık süreçte açılmaya başlaması ve alanın çok disiplinli doğası gibi nedenler, çalışma bulgularında da açıkça görülebildiği üzere, alandaki akademisyenlerinin büyük çoğunluğunun, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde farklı mezuniyet alanlarından oluşmasına sebep olmuştur. Bu durum, çalışma yazarlarınca ilk olarak gastronomi ve mutfak sanatları akademisyenleri olarak tanımlanması planlanan akademisyenlerin, gastronomi ve mutfak sanatlarında görevli akademisyenler/öğretim elemanları olarak belirtilmelerinin daha uygun olacağı çıkarımının yapılmasına neden olmuştur.

Çalışma, Türkiye’de gastronomi ve mutfak sanatları alanında eğitim veren lisans programlarında çalışan öğretim elemanlarına ilişkin cinsiyet, ünvan, görev yaptıkları kurum, idari görevleri ve eğitim durumları bilgileri, YÖK Akademik veri tabanında yer alan özgeçmişlerinden elde edilen veriler çerçevesinde ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, SPSS istatistik yazılım programı kullanılarak frekans analizine tabi tutulmuş tablolaştırılmış ve içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışma bulguları, alanda görev yapmakta olan akademisyenlerin lisans, yüksek lisans ve doktora mezuniyet alanlarının büyük bir çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu sebeple, alan akademisyenlerinin mezun oldukları programlar; turizm, mühendislik, gastronomi ve mutfak sanatları, eğitim, sağlık, iktisadi ve idari bilimler, ziraat, temel bilimler, sosyal bilimler ve gıda teknolojileri alanları şeklinde kategorize edilmiştir. Bu alanlar içerisinde, turizm ve mühendislik alanları, gastronomi ve mutfak sanatları alanındaki öğretim elemanlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Gastronomi ve mutfak sanatları alanından lisans, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip olup, kendi bölümlerinde akademik hayatına devam eden akademisyen sayısı ise, konuya ilişkin önceki çalışmaların yoğunlukta olduğu, örneğin turizm alanına göre (Tuna, Tamer ve Akça, 2024; Kılıç ve Genç, 2023) oldukça azdır. Bu durumun gerekçelerinden bazıları, alanın ve alanda verilen lisansüstü eğitimin, sayıları her ne kadar artıyor olsa da, henüz son yıllarda başlamış olması, bölümlerde istihdam edilmek üzere gastronomi ve mutfak sanatları alanında öğrenim görmüş akademisyenlerin sayısının yeterli olmaması ve alanın çok disiplinli doğası gereği, turizm, gıda mühendisliği, iktisadi ve idari bilimler, temel ve sosyal bilimler gibi pek çok bilim ve disiplinle doğrudan ilişki içerisinde olması şeklinde sıralanabilir. Ek olarak, kendi mezunu oldukları bölümlerde idari bir göreve sahip olan akademisyenlerin de sınırlı oldukları görülmektedir. Alandaki doktora mezunlarının yeterli seviyede olmaması ve bu mezunların henüz doçent, profesör gibi ünvanlarının bulunmaması, bu durumu açıklar niteliktedir. Alanda lisans ve lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarının artarak yaygınlaşması, gelecek yıllarda alandaki gastronomi ve mutfak sanatları mezunu akademisyen açığının kapanmasına yardımcı olabilir.

Çalışmada, gastronomi ve mutfak sanatları lisans programlarında görevli akademisyenlere ilişkin elde edilen diğer verilerden olan cinsiyet dağılımları, %55 kadın ve %45 erkek şeklinde bir dağılım izlemektedir. Her ne kadar alanda daha fazla sayıda kadın akademisyen olsa da, idari görevler söz konusu olduğunda, erkeklerin daha yüksek bir oranda idari görev üstlendikleri görülmektedir. Alandaki erkek akademisyenlerin üçte biri, kadın akademisyenlerin ise beşte biri idari bir göreve sahiptir. Bu durum, ülkemizin toplumsal bir gerçekliği olan ve hemen her alanda olduğu üzere turizm ve yiyecek içecek sektöründe de gözlemlenen cam tavan sendromunun (Tükeltürk ve Perçin, 2008), gastronomi ve mutfak sanatları eğitiminde de kendisini gösterdiği şeklinde yapılabilecek bir yorumu destekler niteliktedir. Her çalışma gibi, bu çalışmanın da tabii olduğu bazı kısıtlar bulunmaktadır. Bunlar, alandaki akademik personel bilgilerinin yalnızca YÖK Akademik veri tabanından elde edilmiş ve bazı personellerin eksik veri girişi nedeniyle sınırlı olması ve gastronomi ve mutfak sanatları lisans programlarında istihdam edilen personelin çalışma kapsamında incelenmiş olması olarak sıralanabilir. Oysa yiyecek içecek sektörü paydaşları, gastronomi ve mutfak sanatlarının yanı sıra, aşçılık eğitimi verilen liseler, meslek yüksekokulları, sertifika eğitimi veren kurum ve kuruluşları da kapsamaktadır. İleriki çalışmalar, bu kurumlarda istihdam edilen akademik personele ilişkin verileri, çalıştıkları kurum ve kuruluşların kendi veri tabanları üzerinden inceleyerek, alanda eğitim veren personelin profiline yönelik kapsamlı bulgular ortaya koyabilir.

Kaynakça

Aşçılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (2021). Tarihçe. Erişim tarihi: 18.03.2024, https://ascilikokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/14/09/133184/icerikler/tarihce_345014.htm!CHK=eb7ef0119f09bca556c06575fa09e663

Baytok, A., Boyraz, M. ve Kabakulak, A. (2019). Turizm/turist rehberliği bölümü akademisyenlerinin profili: Türkiye üniversiteleri örneği.

- Bişiren, A. ve Gençer, K. (2023). Gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinin ve bünyesinde bulunduğu birimlerin yöneticiliğini yapan akademisyenlerin Eğitim Profili. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 6(4), 505-516.
- Can, C.E. ve Ceylan, U. (2022). Turizm bölümlerinde yöneticilik yapan akademisyenlerin eğitim profili. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 5(12), 1765-1776.
- Ceylan, U. ve Padır, H. (2022). Turist rehberliği bölümü akademik personelinin eğitim profili: Devlet üniversiteleri üzerine bir araştırma. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 5(7), 842-857.
- Demirtaş, M.C. (2022). Türkiye’de pazarlama alanında yer alan kadın akademisyenlerin profilleri üzerine bir araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21(84), 1606-1631.
- Erbaş, A., Cankül, D. ve Temizkan, R. (2016). Turizm diplomalıların istihdam sorunu. Journal of Recreation and Tourism Research, 3(4), 1-12.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2014). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kanca, O.C. (2015). Turizm gelirleri ve ekonomik büyüme: Türkiye örneği. Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi (8), 1-14.
- Kılıç, A.G. ve Gençer, K. (2023). Turizm ve seyahat hizmetleri programında görevli akademisyenlerin eğitim profili: Türkiye’deki Üniversiteler Örneği. International Journal of Contemporary Tourism Research, 7(1), 57-65.
- Koçak, Y.Ç., Can, H.Ö., Yücel, U., Akyüz, M.D. ve Turfan, E. Ç. (2017). Türkiye’de ebelik bölümlerinin akademik ve fiziki profili. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 4(2), 88-97.
- Mengen Meslek Yüksekokulu (2024). Tarihçe. Erişim tarihi: 18.03.2024, <https://memyo.ibu.edu.tr/tr/page/tarihce/16132>
- Özdemir Kiran, M. ve Öner, S. (2017). Türkiye’de kadın uluslararası ilişkiler akademisyenlerinin profili: Marmara Bölgesi Fe Dergi, 9(1), 92-112.
- Sevim, B. ve Görkem, O. (2016). Gastronomi eğitiminde geç mi kalındı acele mi ediliyor?. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15(58), 977-988.
- Şat, R., Sezen, T.S. ve Doğdubay, M. (2023). Türkiye’de gastronomi eğitiminin tarihi ve gelişimi. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 34(3), 318-334.
- Temizkan, R., Erbaş, A. ve Cankül, D. (2014). Turizm personeli meslek yasası mümkün mü?, Journal of Recreation and Tourism Research, 1(4), 22-30.
- Temizkan, R. ve Behremen, C. (2017). Turizm yükseköğretimi veren kurumlarda görevli akademisyenlerin profili. Journal of Recreation and Tourism Research, 4(1), 1-12.
- Tuna, M., Tamer, E. T. ve Akça, İ. (2024). Türkiye’deki üniversitelerin Turizm bölümlerinde görevli akademisyenlerin eğitim profili. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 8(1), 234-258.
- Tükel Türk, Ş.A. ve Perçin, N.Ş. (2008). Turizm sektöründe kadın çalışanların karşılaştıkları kariyer engelleri ve cam tavan sendromu: Cam tavanı kırmaya yönelik stratejiler. Yönetim Bilimleri Dergisi, 6(2), 113-128.
- Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington N. (2010). Tourism education in Turkey and implications for human resources, Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research, 21(1), 55-71.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2000). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yükseköğretim Program Atlası (2024). Programı Bulunan Üniversiteler. Erişim tarihi: 19.03.2024, <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=19024>